

SCHOKLAND TUSSEN 1832 EN 1859.

Dit is een verhaal over de bebouwing en het eigendom van de bebouwde percelen op het eiland tot de ontruiming in 1859

Gemeente Kampen, Stadsarchief Gemeente Schokland

Bij wet van 16 december 1858 heeft de Nederlandse Staat besloten om het eiland Schokland te ontruimen. De wet is gepubliceerd in de Staatscourant op 22 december 1858. Bij Besluit van de 4e juli 1859 heeft de Staat meegedeeld dat per 10 juli 1859 de gemeente Schokland ophoudt te bestaan. Het besluit is in de Staatscourant geplaatst op 7 juli 1859. In de wet is bepaald dat het grondgebied van de gemeente Schokland na ontruiming wordt gevoegd bij het grondgebied van de gemeente Kampen. In artikel 1 van de wet is bepaald dat:

De bewoners van Schokland worden door het toekennen van een tegemoetkoming en onder aanbod om hun onroerende goederen tegen schadeloosstelling, ten behoeve van het Rijk, over te nemen, in de gelegenheid gesteld, zich elders te vestigen.

Het vestigen is grotendeels gebeurd ten westen van Kampen, aan de IJssel, in het vissersdorp Brunnepe. Dit dorp is heden, 2015, een wijk van de stad Kampen.

Wie die bewoners waren is te achterhalen in het gemeentearchief van Kampen en waar die bewoners gewoond hebben op Schokland is grotendeels te achterhalen uit de boekhouding van het kadaster en de bijbehorende kaarten. Niet alle bewoners zijn te traceren, alleen degenen die eigenaar waren van een pand, een onroerend goed. Het kadaster is voor geheel Nederland ingevoerd in 1832, maar de metingen voor de samenstelling van de kaarten zijn al vele jaren eerder begonnen. De kaarten van Schokland zijn vervaardigd vanaf 1824 en eventuele wijzigingen in eigendom en bebouwing tot 1832 zijn bijgewerkt.

De metingen zijn voorafgegaan door een rondgang over het gebied door de landmeter op 9 juni 1823, waarbij aanwezig waren de schout L Seidel en Paulus Gillot en de door deze twee benoemde aanwijzers van de gemeentegrens. De landmeter is daarop met de aanwijzers het terrein rond geweest en de aangewezen gemeentegrens is omschreven in het opgemaakte Proces-verbaal. Dit proces-verbaal is na opmaking ondertekend door schout L Seidel, de landmeter J Kommers en daarna door controleur Boogmans.

De landmeter heeft de gemeente opgedeeld in drie kadastrale secties. Het zuidelijk deel werd sectie A, genaamd Zuiderbuurt; het middendeel werd sectie B, genaamd Molenbuurt of Ens en het noordelijk deel werd sectie C, genaamd Emmeloord. De metingen zijn weergegeven op kaarten, welke binnen het kadaster als "minuutplans" worden aangeduid. Die minuutplans vormen de basis van de kadastrale kaarten.

Alle wijzigingen in grenzen en bebouwing als gevolg van verkoop of bijbouw, sloop of nieuwbouw zijn na 1832 gemeten en weergegeven op zogenaamde hulpkaarten. Deze hulpkaarten geven de oude situatie weer in blauw en de nieuwe in rood. Ongewijzigde grenzen worden weergegeven in zwart.

Alle wijzigingen in de begrenzingen worden bijgewerkt op een kopie van het minuutplan, dat bijblad wordt genoemd. De wijzigingen worden op het bijblad doorgevoerd door de oude situatie te radëren (wegpoetsen met behulp van een radeermes en/of gum) en de nieuwe situatie wordt daarna ingetekend, waarbij eerst het papier wordt geprepareerd om de inkt niet de kans te geven uit te vloeien. In vroeger tijden een hele klus voor de tekenaar van het kadaster.

De hulpkaarten van de periode 1832 tot 1857, toen Schokland ophield als gemeente te bestaan, zijn bewaard gebleven en bevinden zich in het kadastermuseum te Arnhem. (Bijna alle overige hulpkaarten van gemeenten in Nederland zijn op grond van een overheidsbesluit nu vernietigd, na eerst te zijn gedigitaliseerd.) De eigendomssituatie van Schokland tussen 1832 en 1856 is dus te reconstrueren.

De situatie van 1832 is door mij ingepast in de huidige (kadastrale) situatie. Maar het totale beeld van het oude eiland, afgebeeld tegen de achtergrond van de huidige topografie is voor herkenning van details niet bruikbaar. Daarom heb ik de drie afzonderlijke woongebieden, Emmeloord, Ens en Zuiderbuurt, op afzonderlijk kaarten weergegeven en elke kaart voorzien van de kadastrale perceelnummers en de naam van de eigenaar met zijn of haar beroep. De wijzigingen in eigendom door verkoop, sloop of nieuwbouw tot 1857 zijn afzonderlijk aangegeven. Na 1857 is het eiland kadastraal ondergebracht bij de gemeente Kampen als sectie K, L en M.

Wilt u zelf kadastrale gegevens van oude minuutplans inzien dan kunt u terecht op de website:

https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/rce-mediabank/?mode=gallery&view=horizontal&sort=random%7B1736600469685%7D%20asc&page=1&fq%5B%5D=search_s_entity_name:%22Kadastrale%20kaarten%22&reverse=0

(© Anne Post; Norg, 17-10-2015)

De afgebeeldde kaart is een kopie van het minuutplan van 1823, dat is vervaardigd door de landmeter J. Kommers en de aanwijzers L. Seidel en P. Gillot. De kaart is ingetekend door de landmeter J. Kommers en de aanwijzers L. Seidel en P. Gillot. De kaart is ingetekend door de landmeter J. Kommers en de aanwijzers L. Seidel en P. Gillot. De kaart is ingetekend door de landmeter J. Kommers en de aanwijzers L. Seidel en P. Gillot.

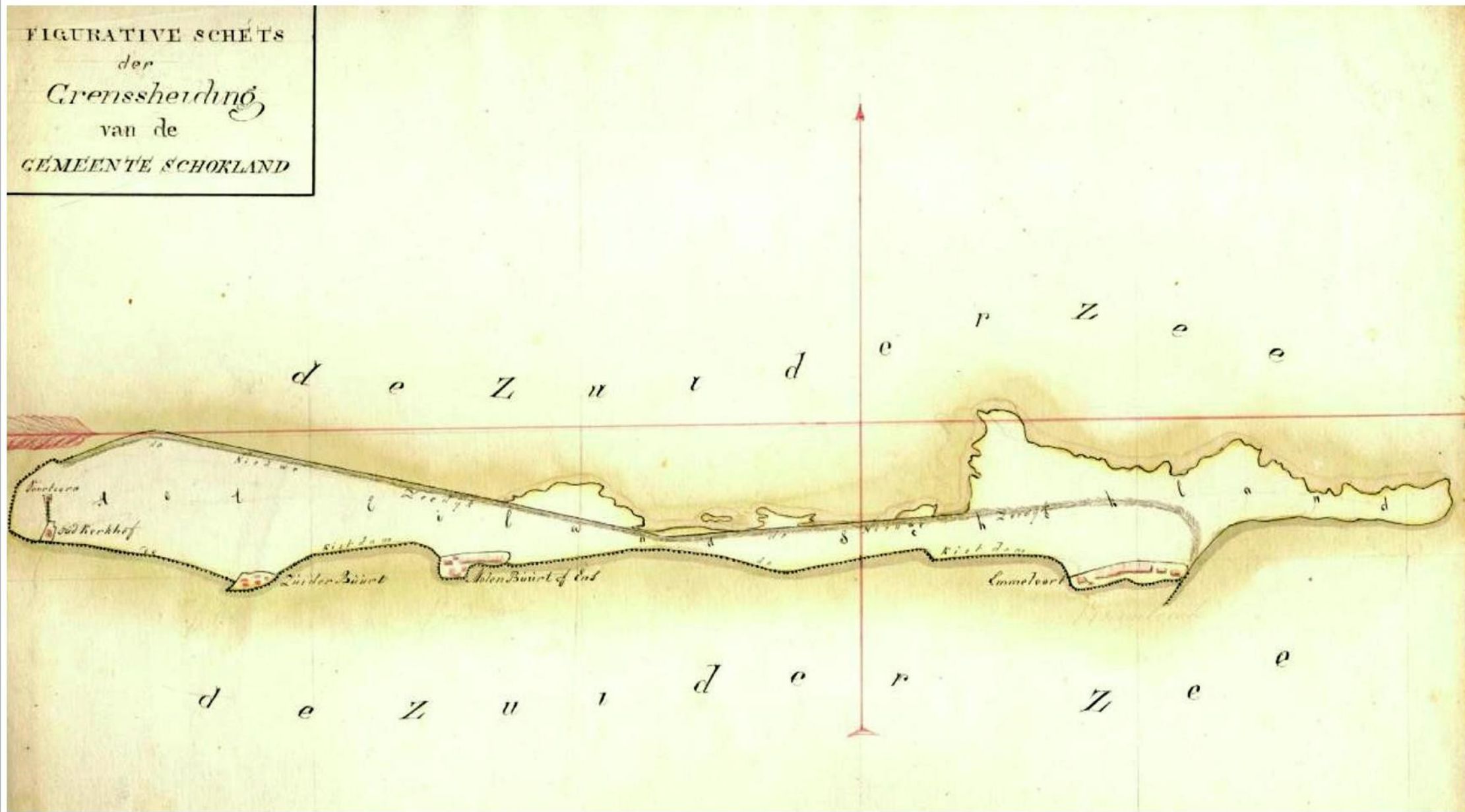
1030

SCHOKLAND TUSSEN 1832 EN 1859.

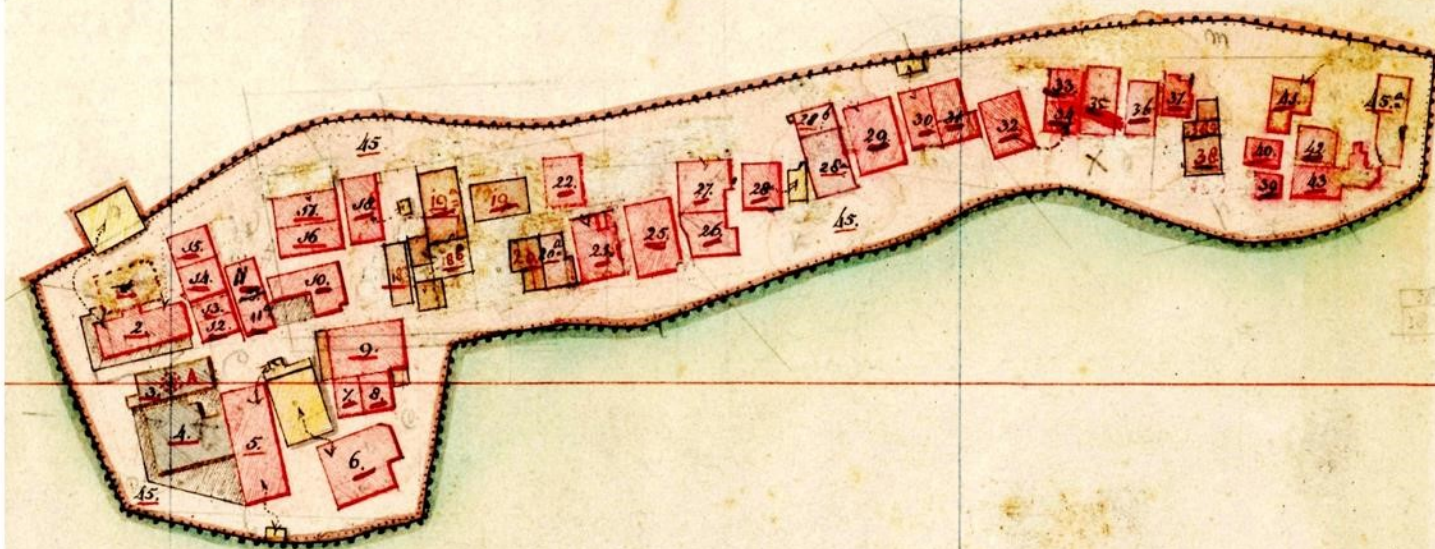
In 1824 is begonnen met het in kaart brengen van Schokland ten behoeve van het Kadaster. Schokland werd als aparte gemeente gekadastreerd in drie secties. A het zuidelijke gebied met de vuurtoren, de oude kerk met kerkhof en de Zuiderbuurt. Sectie B het middendeel met de Molenbuurt, ook Ens genaamd en sectie C, het noordelijke deel met de buurschap Emmeloord. Onderstaande kaart is van 1830 en is een aanvulling op het Proces-Verbaal van Grensbeplating, zoals op pagina 1 al in detail is beschreven. Elk stuk grond met een aparte rechtstoestand, meestal eigendom, of cultuurtoestand kreeg een perceelnummer. In volgorde van sectie en nummer werd in de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel een beschrijving vermeld conform alle voorgeschreven kolomaanduidingen. Op de volgende pagina ziet u de bebouwde delen van het eiland vergroot afgebeeld met de perceelnummers van 1832.

FIGURATIVE SCHEETS
der
Grenscheiding
van de
GEMEENTE SCHOKLAND

MOLENBUURT of ENS.

SCHOKLAND

ENNELOORT.

1832

ZUIDERBUURT.

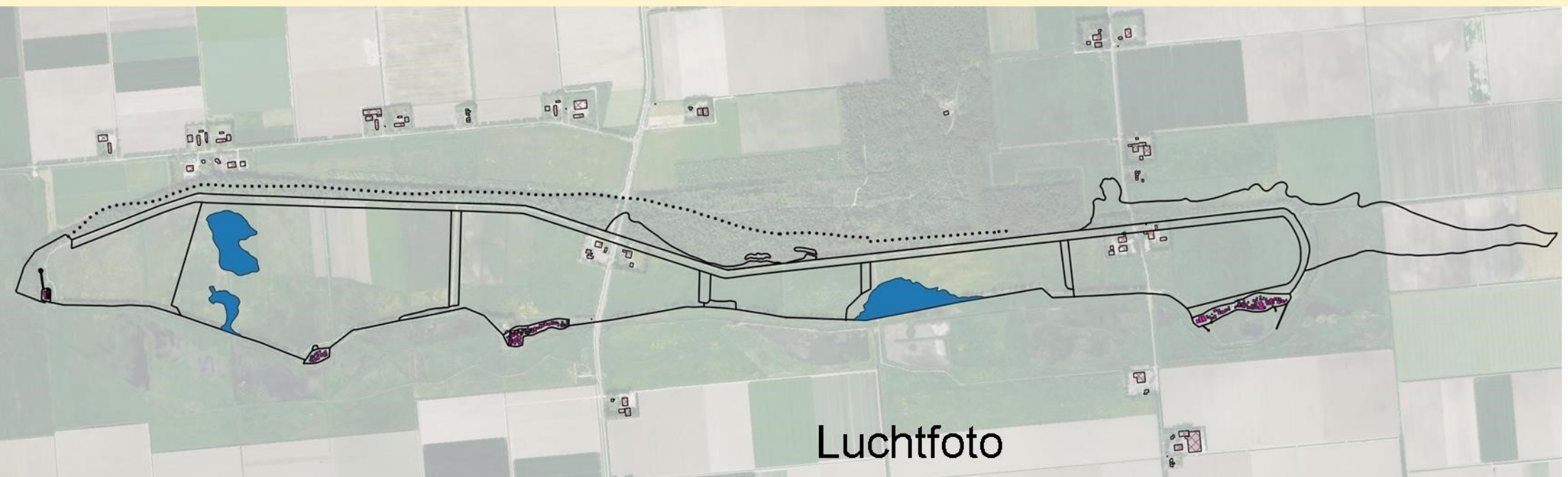

Actuele Hoogtekaart

Schokland 1832 afgebeeld met op de achtergrond de topografie 2025

Luchtfoto

SCHOKLAND 1832–1859

Links het gebied van de vuurtoren met de woning van de vuurstoker en de afgebroken kerk van het voormalige Ens, in 1832 als kerkhof in gebruik.

Onder de Zuiderbuurt in 1832 met de toen aanwezige gebouwen, welke na 1857 allemaal zijn afgebroken. Met een rode kleur is het nu aanwezige gebouw aangegeven, ter oriëntering

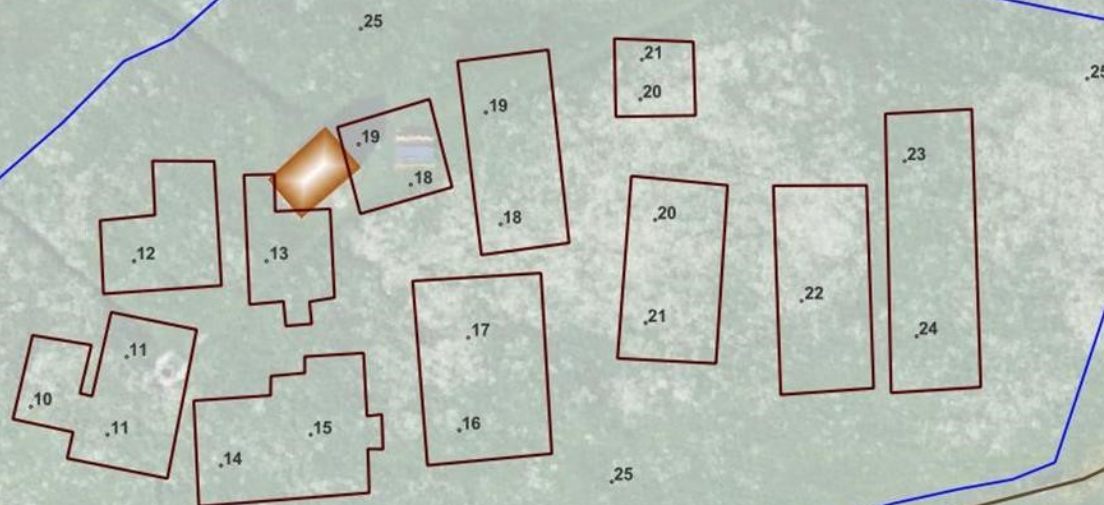
Rechts een lijst met de perceelnummers 1832 en de eigenaren van die percelen. De percelen met de nummers in rood zijn tussen 1832 en 1856 gewijzigd vanwege verbouw, aanbouw of afbraak.

Als achtergrond een luchtopname uit 2023.

Vuurtoren met
woning en kerk
nu kerkhof

1-9	Domeinen	
10	Visscher, Pieter Thijmen	visser
11	erven de Groot, Gerrit Reuriks	
11a	de Groot, wed. Jan Reuriks	
12	Kleussien, Jan Willems	visser
13	de Bruin, erven Albert Gerrits	
14	Klein, Andries Jansen	visser
15	Bruin, wed Willem Theunis Jansen	
16	de Groot, Klaas Andries	visser
17	den Jong, Louwe Theunis	visser
18	Schoon, Gerrit Jansen	visser
19	Schoon, de erven van Jacob Jansen	
20	de Jong, Tijmen Klaassen	visser
21	Gersen, Jan Willems	visser
22	Gersen, Jan Jansen	visser
23	de Groot, thiemens Reuriks	visser
24	Kok, Jan Jansen	dagloner
25	Rijks Domeinen	

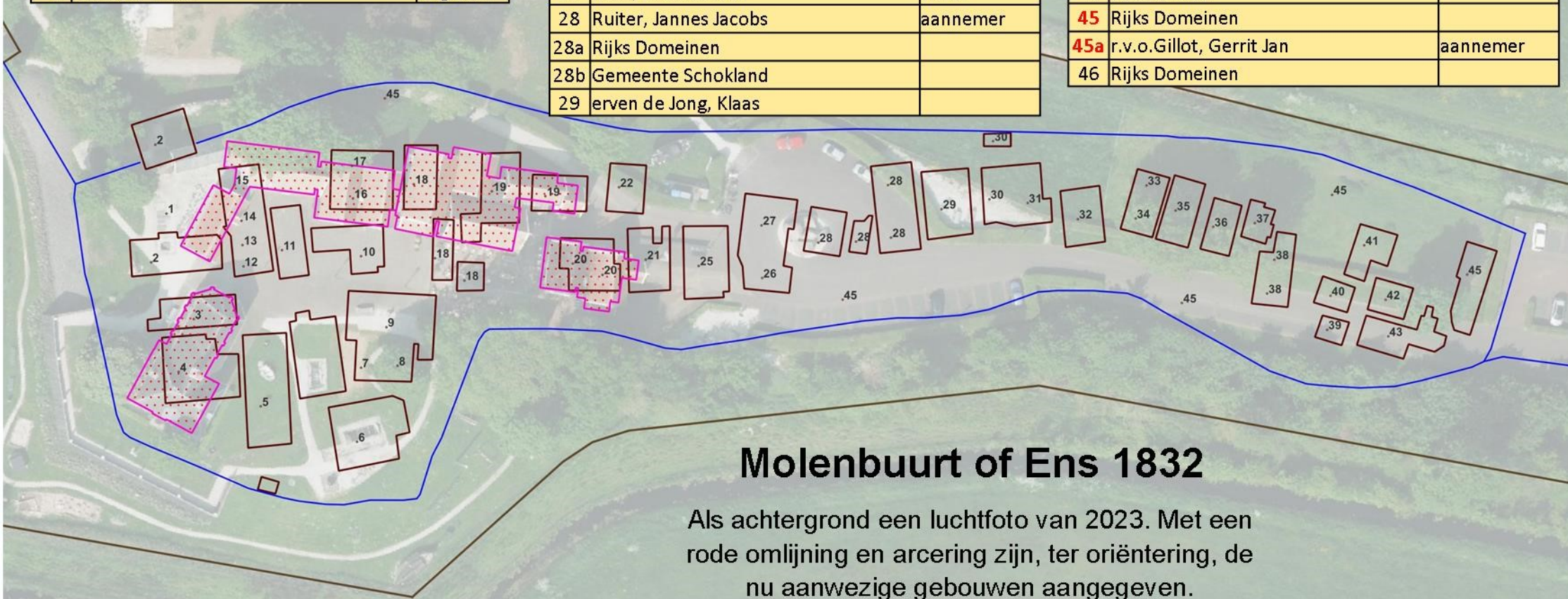
Zuiderbuurt

1	Gemeente Schokland	
2	Rijks Domeinen	
3	Rijks Domeinen	
4	Rijks Domeinen	
5	Bakker, Teunis Jacob	
6	Kale, wed van Jacob Reijers	
7	Michiels, Gerrit	dagloner
8	Marritjen Ruiters, wed Koek, Jan Alberts	
9	Rijks Domeinen	
10	Kaarel, Albert Jans	visser
11	Mostert, de erven van Jan	
11a	Gillot, Klaas Jans	visser
12	Zoet, Albert Jans en medeëigenaren	dagloner
13	Konter, Lijsje en medeëigenaren	dagloner
14	Korrianes, Jacob Jans	visser
15	Koridon, Pieter	dagloner

16	Buter, wed van Jan Tijmen	dagloner
17	Buter, Jan Peter	visser
18	Buter, Derk	visser
18a	Gemeente Schokland	
18b	Koridon, Jan Pieters	
19	Ruiter, Jacob Cobus	visser
19a	Koridon, Jan Pieters	winkelier
20	Mastenbroek, Jacob	tapper
20a	Schunt, Wed van Teunis	arbeider
21	Koek, Albert Harms	timmerman
22	van der Moolen, Klaas Pieters	dagloner
23	bestaat niet	
24	bestaat niet	
25	van der Werf, Jan Reijers	visser
26	Visscher, Thijmen Jacob	visser
27	Klein, Bruin Jansen	visser
28	Ruiter, Jannes Jacobs	aannemer
28a	Rijks Domeinen	
28b	Gemeente Schokland	
29	erven de Jong, Klaas	

30	Ruiter, Evert Thomas,	dagloner
31	Ruiter, Jannes Kobus	visser
32	Koridon, Willem Jacobs	dagloner
33	Jul, Jacob Peters	dagloner
34	Koridon, Willem Jacobs	dagloner
35	Gillot, Gerrit Jan	aannemer
36	Gillot, Paulus	veldwachter
37	Zoet, Albert Theunis	timmerman
38	Tromp, Pieter Derk	visser
38a	wed van der Vegt, Johannes	
39	Ruiter, Reijer	dagloner
40	Visscher, Peter Jansen	dagloner
41	Ruiter, Jannes Jacobs	aannemer
42	Koek., Albert Jansen	dagloner
43	Tromp, Pieter Dirk	visser
44	bestaat niet	
45	Rijks Domeinen	
45a	r.v.o.Gillot, Gerrit Jan	aannemer
46	Rijks Domeinen	

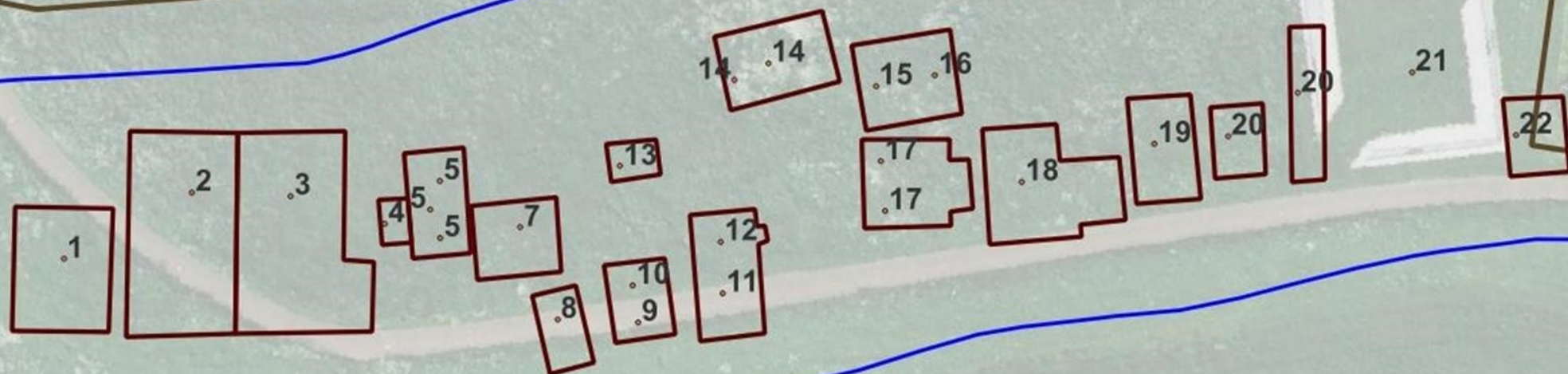

Schokland 1832-1857

nr	Naam eigenaar	beroep / bedrijf
Sectie C Emmeloord		
1	Domeinen	
2	Domeinen	kerk
3	Domeinen	pastorie
4	RK Armenstaat van de buurschap	erf
5	Scholten, Willem Jacob	dagloner
5a	Scholten, Jacob Jacobs	dagloner
5b	Scholten, wed. Jan	dagloner
6	bestaat niet	
7	Konter, Derk Jansen	visser
8	Konter, Derk Jansen	visser
9	Zoet, erven Albert Bruins	
10	Klaar, Klaas Jacobs	dagloner
11	Broodbakker, Willem Albert	visser
12	Broodbakker, Willem Albert	visser

13	Boer, Aagje de, wed van Botten, Klaas G	
14	Broodbakker, Jan Willem	visser
14a	Zalm, Jan Jansen	dagloner
15	erven Kok, Willem Jan	
16	Margje Hendriks, wed van Mossel, Evert	dagloner
17	Tromp, Laurens Jansen	visser
17a	Gerritje Cornelis wed van Tromp Willem	
18	Mastenbroek, Piet	bakker
19	erven Bape, Jacob Alberts	bakker
20	erven Bape, Jacob Alberts	bakker
20a -e	Rooms Katholieke Gemeente	armenhuisjes
21	Rijks Domeinen	begraafplaats
22	Gemeente Schokland	

Emmeloord 1832 deel 1

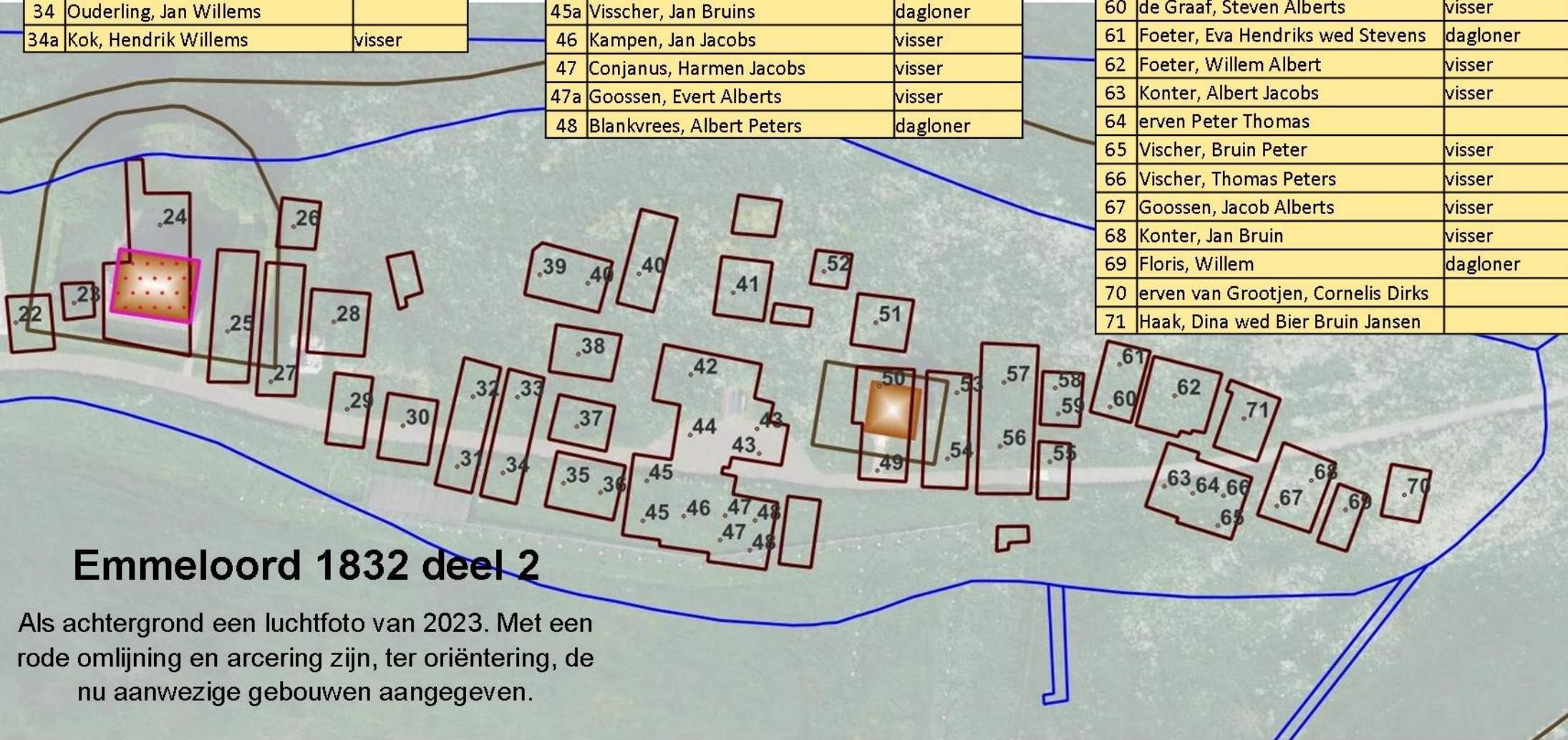
Als achtergrond een luchtfoto van 2023. Met een rode omlijning en arcering zijn, ter oriëntering, de nu aanwezige gebouwen aangegeven.

23	Gemeente Schokland	brandspuit
24	Rijks Domeinen	school en erf
25	Karel, Klaas Alberts	visser
26	erven Klappe, Kobus Bruins	
27	erven Klappe, Kobus Bruins	
28	erven Bape, Albert, Lanen Maria	
28a	Bruinsen, Louw	visser
28b	erven de Boer, Thijmen Cornelis	
29	Klappe, Jan Bruinsen	visser
30	Bape, Jan Alberts	visser
31	erven de Boer, Willem Jansen	
32	Diender, Louw Hendriks	visser
33	Karel, Dirk Alberts	visser
34	Ouderling, Jan Willems	
34a	Kok, Hendrik Willems	visser

35	Vischer, Jan Peters	visser
36	Kampen, Jan Dubbels	visser
37	RK Armenstaat van de buurschap	Armenhuizen
38	RK Armenstaat van de buurschap	Armenhuizen
39	Bier, Gerrit Willems	visser
40	Sul, Floris Harmen	voerman
40a	Sul, Dubbelt Floris	voerman
41	Dirks, Dubbel	visser
42	Klappe, Jan Bruinsen	visser
43	Diender, Bruins Jansen	visser
43a	Diender, Albert Louwens	visser
44	Foeter, Floris Albert	winkelier
45	Koek, Albert Kobes	visser
45a	Visscher, Jan Bruins	dagloner
46	Kampen, Jan Jacobs	visser
47	Conjanus, Harmen Jacobs	visser
47a	Goossen, Evert Alberts	visser
48	Blankvrees, Albert Peters	dagloner

48a	RK Armenstaat van de buurschap	armenhuisjes
49	Kampen, Jan dubbelts	visser
50	Reiten, Johannes Jacobs	timmerman
50a	Zalm, Jan Jansen	dagloner
51	erven Vet, Harmen Dirk	visser
52	Vet, Jacob Harmsen	visser
53	Konter, Klaas Janssen	visser
54	Konter, Louw Alberts	visser
55	Hommel, Hannes	visser
56	Anna Th Carpentier, wed Dubbels	
57	Goossen, Dubbel Alberts	visser
58	Siebels, Lolle	dagloner
59	Klappe, Albert Klaessen	visser
60	de Graaf, Steven Alberts	visser
61	Foeter, Eva Hendriks wed Stevens	dagloner
62	Foeter, Willem Albert	visser
63	Konter, Albert Jacobs	visser
64	erven Peter Thomas	
65	Vischer, Bruin Peter	visser
66	Vischer, Thomas Peters	visser
67	Goossen, Jacob Alberts	visser
68	Konter, Jan Bruin	visser
69	Floris, Willem	dagloner
70	erven van Grootjen, Cornelis Dirks	
71	Haak, Dina wed Bier Bruin Jansen	

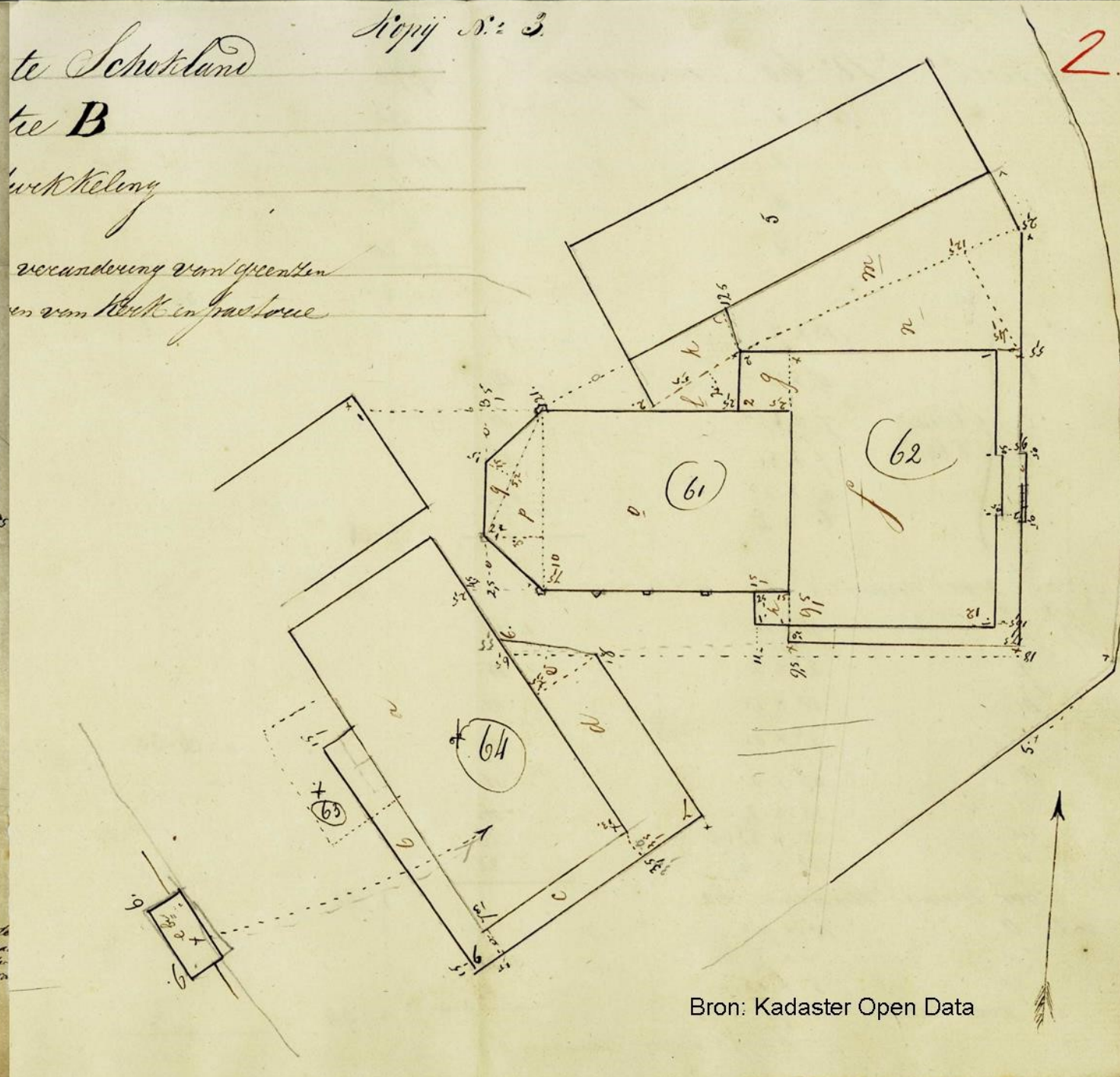
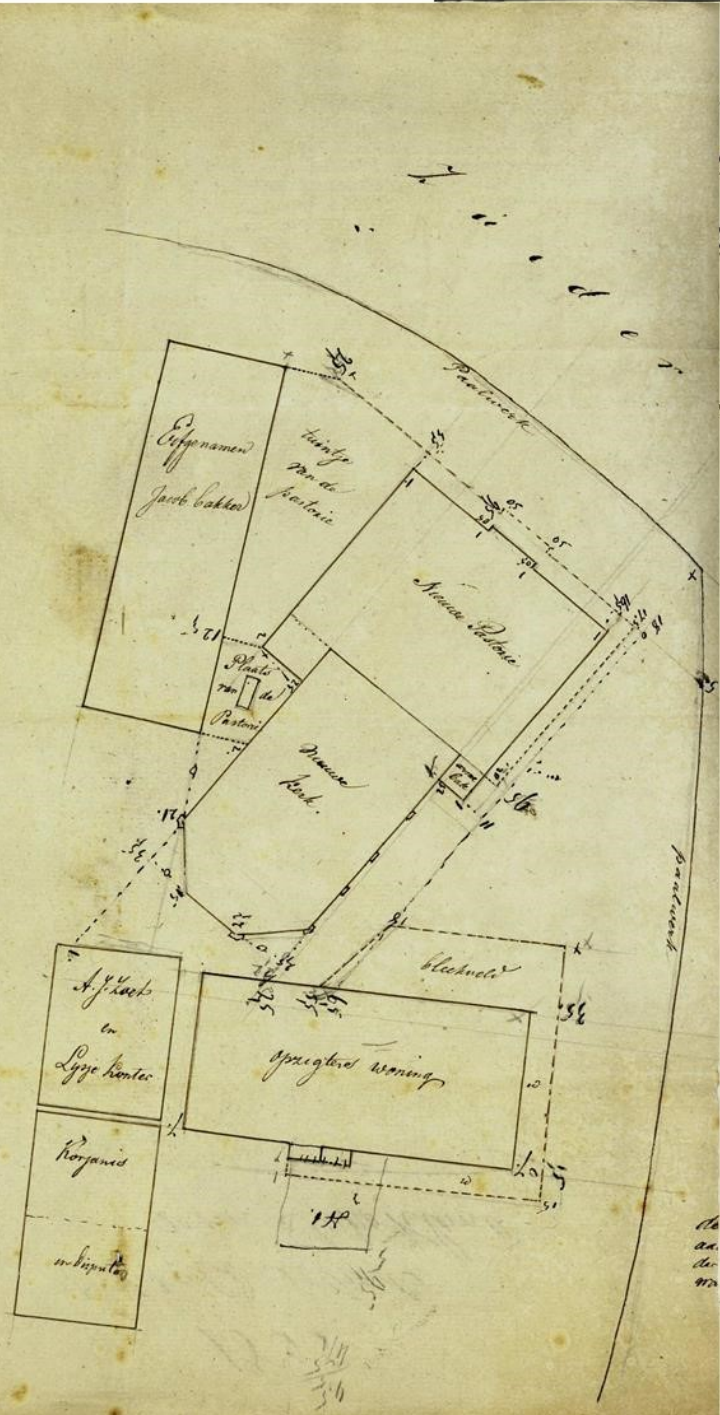

Emmeloord 1832 deel 2

Als achtergrond een luchtfoto van 2023. Met een rode omlijning en arcering zijn, ter oriëntering, de nu aanwezige gebouwen aangegeven.

De eerste belangrijke wijziging van de perceelgrenzen en gebouwen na 1832 was het gereedkomen van een nieuwe kerk en pastorie in 1833. Hier onder links het "veldwerk" van de landmeter met rechts een uitvergroot deel van de kerk met pastorie en omgeving.

Op de achtergrond de topografische kaart van een deel van de NOP circa 2015 met daarop afgebeeld in een groene kleur het oude eiland Schokland. Met een blauwe streeplijn is ruwweg de vermoedelijke begrenzing van het eiland omstreeks het begin van onze jaartelling aangegeven. De rode stippen geven de plekken aan waar archeologische vondsten zijn gedaan die verwijzen naar een vroegere bewoning. In blauw de benaming van vroegere woonkernen.

